

Sinnesslöa barn i
skolåldern : den 31
dec. 1885 enligt
uppgifter insamlade
...

Sundbärg, [Axel] Gustaf

78 F c Br.



National Library
of Sweden

SUNDBÄRG, Gustaf

Udvaldt
Honorar
Tidst
(Br.)
6

SINNESSLÖA BARN I SKOLÅLDERN

DEN 31 DECEMBER 1885

ENLIGT UPPGIFTER INSAMLADE

AF

KUNGL. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET.



1890.

Kungl. biblioteket



0 0000 000034757

SINNESSLÖA BARN I SKOLÅLDERN

DEN 31 DECEMBER 1885

ENLIGT UPPGIFTER INSAMLADE

AF

KUNGL. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET.

— 43 —

UPSALA, EDV. BERLINGS BOKTRYCKERI, 1890.



SINNESSLÖA BARN I SKOLALDERN

DEN 31 DECEMBER 1885

ENLIGT ÖPPGIFTER INSAMLADE

AF

KUNGL. ECKLESIASTIKDEPARTEMENTET.



År 1885 tillstälde Föreningen för sinnesslöa barns vård Chefen för Kungl. Ecklesiastikdepartementet en skrifvelse med vördsam anhållan, det genom departementets försorg uppgifter måtte insamlas rörande antalet af idiotiska barn i skolåldern vid 1885 års utgång. Med anledning häraf infordrades af departementet från rikets samtliga stift och Stockholms stads konsistorium uppgifter härutinnan, hvilka uppgifter på uppdrag af nämnda Förening blifvit af under-tecknad bearbetade. Resultatet af denna bearbetning är det som härmed framlägges.

Den följande redogörelsen har fördelats på trenne af-delningar, behandlande: 1) sjelfva freqvensen af idiotism inom skolåldern; 2) de inhemtade upplysningarna angående föräldrarnes stånd, förmögenhetsvilkor, inbördes släktskap och moralitet; samt 3) de närmare upplysningarna angående barnen: åldern då idiotismen märktes, lyten, helsotill-stånd m. m.

Ehuru samtliga de verkställda undersökningarna utarbe-tats länsvis, har det synts leda till en onyttig vidlyftighet att uti den efterföljande framställningen annat än undantags-vis meddela resultatet i denna form. Hufvuddata för de särskilda länen finnas meddelade uti framställningen när-lagda bilagor; i öfrigt kunna, der så önskas, länstalen in-hemtas af de hos föreningen förvarade koncepttabellerna.

A. Freqvensen.

I. Hela antalet.

1. Hela antalet barn, som funnits antecknade uti de från presterskapet inkomna uppgifterna, utgör 1,568, nämligen 885 gossar och 683 flickor.

2. Af dessa hafva emellertid 30 gossar och 15 flickor, eller sammanlagdt 45 barn, angifvits befinna sig uti en ålder lägre än sju år (födda efter år 1878), samt 23 gossar och 28 flickor, eller sammanlagdt 51 barn, uti en ålder af femton år eller deröfver (födda före år 1871). Dessa 96 barn (53 gossar och 43 flickor), hvilka alltså vid 1885-års slut icke kunde anses tillhöra *skolåldern*, äro från hela den följande framställningen uteslutna.

3. Med frändragning af dessa blifver det uppgifna antalet sinnesslöa barn i åldern från och med fyllda sju år intill fyllda femton år vid 1885 års slut:

832 gossar och 640 flickor, eller sammanlagdt 1472 barn.

Till dessa tal är det som den följande framställningen hänför sig.

II. Kontroll öfver hela antalet.

4. Uppgifter angående idioternas antal insamlades jämväl vid folkräkningen den 31 december 1880. Enligt Statistiska Centralbyråns cirkulär borde af vederbörande församlingsföreståndare i de vid detta tillfälle insända afskrifterna af husförhörslängderna anteckning göras vid hvarje persons namn, hvilken kunde rubriceras såsom sinnesslö. Det resultat, som vid denna undersökning vanns, erbjuder sig lämpligen till jämförelse med det nu för den 31 december 1885 insamlade materialet. Till följd af olika gruppering efter ålder vid bearbetningen kan jämförelsen ej göras fullständigare än som följer:

Antalet sinnesslöa barn

I åldern	År 1880 ¹⁾	År 1885
Sju—nio år (1880: 0—9 år) . . .	154	429
Tio »	59	203
Elfva »	58	229
Tolf »	49	267
Tretton »	51	207
Fjorton »	66	137

Dessa tal ådagalägga att man vid den senare undersökningen lyckats ernå en vida högre grad af fullständighet än vid 1880 års folkräkning. Då emellertid sjelfva begreppet »sinnesslö» är sväfvande, är det dock omöjligt att säga, huruvida ens vid den senaste undersökningen den rätta begränsningen kan anses vara uppnådd. Detta kan så mycket mindre vara möjligt att afgöra, då man också måste taga i betraktande, att uppfattningen af hvilka som äro att räkna såsom idioter säkerligen varierat betydligt bland de flere hundra personer, af hvilka här omhandlade uppgifter meddelats.

5. Undersöker man frekvensen af sinnesslöe under olika åldersår, visa sig spåren äfven af en ofullständighet, som icke är beroende af olika uppfattning af begreppet sinnesslö, utan framkallats af mera yttre orsaker. Man finner nämligen antalet förete ett nästan oafbrutet stigande upp till det tolfte lefnadsåret, hvarefter åter inträder ett hastigt sjunkande. Ehuru väl en mindre vexling från det ena åldersåret till det andra — eller rättare: från den ena till den andra af årskullarna af födde — mycket väl låter tänka sig, så synas dock differenserna här vara alltför stora, att ej det funna förhållandet i främsta rummet skulle kunna tillskrifvas bristande fullständighet i uppgifterna, såväl hvad angår de tidigaste åren af skolåldern som de senaste. Beträffande de yngsta åren kan man antaga det fullständigheten störts af tilläfsventyrs hos församlingsföreståndaren ännu rådande obekantskap med barnen, beträffande åter de

1) Sveriges Officiela Befolkningsstatistik, XXII, 3:dje afd. sid. 100.

senare åren af olika tolkning af det spörsmålet när skolgången bör anses vara afslutad och skolåldern passerad. Det förefaller alltså sannolikast, att talen för de mellersta åren, hvilka äro de högsta, äfven äro de som komma sanningen närmast.

Under sådana förhållanden ligger nära till hands att med maximisiffran 267, för tolfte året, såsom utgångspunkt, genom en multiplikation med 8 räkna sig till det sannolika hela antalet sinnesslöa barn i skolåldern. Man når på detta sätt fram till talet 2,136, eller i rundt tal något öfver 2,000. Utgår man i stället från den *relativa* frekvensen under det tolfte lefnadsåret (28.9 pr tiotusen lefvande; jfr sid. 5) och antager denna såsom gällande jemväl för öfriga åldersår, blifver slutsumman 2,193 eller i rundt tal omkring 2,200. För den händelse en sådan beräkning kan tillmätas sannolikhet, skulle resultatet blifva att de inkomna uppgifterna omfatta ej fullt tre fjerdedelar af det barnantal, som, med den af resp. uppgiftslemnare valda begränsningen af begreppet, egentligen borde hafva medräknats. En sådan ofullständighet torde vara i viss mån oundviklig vid hvarje dylik undersökning, och kan alltså icke betraktas såsom ett intyg om bristande noggrannhet hos uppgifternas författare. Erfarenheter af liknande slag hafva i alla länder mött vid försöken att vinna kunskap om idiotismens utbredning.

6. Den 31 december 1885 utgjorde Sveriges folkmängd 4,682,769 personer. Det uppgifna antalet af idioter i skolåldern (1,472) motsvarar alltså 3.14 pr tiotusen invånare (0.0314 %). Det nyss förslagsvis såsom sannolikare framställda antalet 2,200 motsvarar 4.7 fall pr tiotusen inv. Detta senare innebär att i medeltal en folkmängd af något mer än tvåtusen personer kräfvades för att derinom skall påträffas ett idiotiskt barn i skolåldern.

III. Fördelning efter kön och ålder.

7. Nedanstående tabell innehåller det uppgifna antalet sinnesslöa barn inom de särskilda åldersåren, under jemförelse med rikets hela folkmängd inom samma åldersår äfvensom motsvarande antal lefvande födde:

Födelseår.	Ålder den 31/12 1885.	Lefvande födda barn under vid- stående födelseår.	Folkmängd i vidstående ålder den 31 dec. 1885.	Idioter 1885.	
				Hela antalet.	Pr 10,000 inv.
1878	Sju år	134,464	98,941	109	11'0
1877	Åtta »	138,476	101,501	168	16'6
1876	Nio »	135,890	96,698	152	15'7
1875	Tio »	135,958	95,723	203	21'2
1874	Elfva »	133,249	91,969	229	24'9
1873	Tolf »	131,643	92,242	267	28'9
1872	Tretton »	126,983	89,689	207	23'1
1871	Fjorton »	127,333	92,313	137	14'8
1871—78	Sju-fjorton år	1,063,996	759,076	1,472	19'4

Såsom redan i det föregående är visadt, torde den relativa freqvens, som af sista kolumnen angifves, i hufvudsak ej kunna tillmätas annan betydelse än den att vara en mätare af uppgifternas större eller mindre fullständighet. Antages på förut anförda skäl den för tolfte året funna maximisiffran (relativt: 28'9 pr tiotusen eller 0'289 %) för den sannolikaste, och tillämpas dess relativa tal å samtliga åldersårens folkmängd, erhålles, såsom redan är omnämndt, en slutsumma af 2,193 sinnesslöa barn, eller i rundt tal 2,200.

Med detta förfarande är naturligtvis icke meningen att öfverhufvud neka möjligheten af en något olika freqvens inom olika årskullar af födde. Äfven förut gjorda undersökningar göra det sannolikt att freqvensen af sinnesslöe har varit mycket hög bland barn födda åren 1872—75, såsom nu i tabellen här ofvan visar sig vara händelsen; tidrymder af dryckenskap och öfverdåd, sådana som dessa i ekonomiskt hänseende lysande år, hafva jemväl förut visat

sig alstra ett högt antal lytta bland de födde¹⁾. Men i allmänhet torde dock, i betraktande af vanskligheten att erhålla fullt noggranna uppgifter, ofvanstående siffror böra betraktas såsom oanvändbara för bedömandet af frekvensen inom olika åldersår eller kullar af födde.

8. Med afseende å *kön* fördelade sig det uppgifna antalet idioter sålunda:

Ålder.	Gossar.		Flickor.	
	Folkmängd.	Idioter.	Folkmängd.	Idioter.
Sju år	49,964	69	48,977	40
Åtta »	51,230	98	50,271	70
Nio »	48,879	84	47,819	68
Tio »	48,314	112	47,409	91
Elfva »	46,353	121	45,616	108
Tolf »	46,579	153	45,663	114
Tretton »	45,451	123	44,238	84
Fjorton »	46,695	72	45,618	65
Sju—fjorton år	383,465	832	375,611	640

På hvarje tiotusental gossar funnos alltså 21·7 fall af idiotism, på hvarje tiotusental flickor åter endast 17·0 fall. Särskildt för åldern tolf år, hvilken för hvardera könet företer maximum, äro motsvarande tal resp. 32·8 och 25·0. I absolut antal är gossarnes öfvervigt jemnt 30 %.

IV. Frekvensen i olika landsdelar.

9. Uti de inkomna, ifyllda blanketterna meddelas för hvarje församling uppgift angående dess folkmängd vid 1885 års slut, afsedd att möjliggöra en beräkning af den relativa frekvensen å olika orter. Då emellertid hela antalet idioter i skolåldern finnes ej ens på långt när uppnå det tal som betecknar socknarnas antal, hvadan i en mängd af församlingar inga dylika barn förekomma, och i flertalet socknar

1) Sveriges Officiella Befolkningsstatistik, XXII, 3:dje afd. sid. XLIV.

antalet uppgår till högst en à två i hvarje, så synes uppenbart att en beräkning af freqvensen socken-, eller till och med häradsvis, icke skulle lemna något utbyte.

10. Till och med för vissa *län* är det absoluta antalet idioter så lågt (blott i *ett* län öfverstiger det 100), att procentberäkningar blifva vanskliga. Utföras emellertid dylika beräkningar länsvis, blifver resultatet sådant som af efterföljande tabell framgår:

Län.	Folkmängd år 1885.	Sinnesslöa barn ²⁾		
		0—14 år, 1880 ¹⁾ .	7—14 år, 1885.	Pr 10,000 inb., 1885.
Stockholms stad	215,688	25	11	0.51
Stockholms län	148,841	21	58	3.90
Uppsala	116,406	8	44	3.78
Södermanlands	150,032	17	67	4.47
Östergötlands	267,842	26	91	3.40
Jönköpings	197,392	23	69	3.50
Kronobergs	166,881	16	59	3.53
Kalmar	240,507	30	98	4.07
Gotlands	52,570	4	15	2.85
Blekinge	140,071	8	53	3.78
Kristianstads	226,787	11	69	3.04
Malmöhus	358,178	35	76	2.12
Hallands	136,973	5	50	3.65
Göteborgs	281,001	39	93	3.31
Elfsborgs	282,335	13	81	2.87
Skaraborgs	253,467	15	71	2.80
Vermlands	259,958	20	121	4.65
Örebro	182,513	10	50	2.74
Vestmanlands	132,056	15	75	5.68
Kopparbergs	194,291	31	61	3.14
Gefleborgs	191,223	15	44	2.30
Vesternorrlands	184,884	16	41	2.22
Jemtlands	93,091	9	33	3.54
Vesterbottens	113,541	17	27	2.38
Norrbottens	96,241	8	15	1.56
Hela riket	4,682,769	437	1,472	3.14

1) Enligt folkräkningen; se härom sid. 3 o. ff.

2) Fördelningen efter kön och ålder inom hvarje län meddelas i bilagorna.

Högsta frekvensen, eller 5·68 pr tiotusental inneb., återfinnes alltså i Vestmanlands län; det närmast följande länet, Vermlands, hinner ej längre än till 4·65. För en sådan abnormt ofördelaktig ställning har emellertid Vestmanlands län till största delen att tacka det ensamstående förhållandet att Sala stad (med blott 5,000 inv.) uppgifves ega ej mindre än 15 idioter inom skolåldern, alltså en fjerdedel af hela det antal som uppgifves för länets alla öfriga socknar tillsammans. Efter all sannolikhet har inom denna församling begreppet »sinnesslö» fattats uti en betydligt vidsträcktare bemärkelse än som annars i allmänhet varit händelsen.

Äfven fränsedt denna abnormitet torde emellertid Vestmanlands län få räknas bland dem som ega den största frekvensen. Öfriga län med mer än 4 idioter pr tiotusen inv. äro Vermlands, Södermanlands och Kalmar;

mellan 3 och 4 pr tiotusen innebyggare faller talet uti elfva län;

mellan 2 och 3 ligger frekvensen uti Elfsborgs, Gotlands, Skaraborgs, Örebro, Gefleborgs, Vesternorrlands, Vesterbottens och Malmöhus län;

mellan 1 och 2 uti Norrbottens län, samt

under 1 i Stockholms stad.

Beträffande hufvudstaden samt Norrbottens län torde uppgifternas fullständighet kunna starkt ifrågasättas. Församlingarnas storlek, i hufvudstaden efter folktalet, i Norrbotten efter yttnehållet, omöjliggöra för presterskapet vinnandet af nödig personalkänedom. Denna anmärkning torde för öfrigt gälla om flertalet af våra städer och i allmänhet om såväl land som stad inom det nordliga Sverige. De låga talen för de flesta af Norrlands län torde därför icke böra tillmätas någon större betydelse.

För öfriga län äro differenserna jemförelsevis ganska ringa. Detta, i förening med det sväfvande i sjelfva begreppet, torde göra att äfven i fråga om dessa län de här vunna talen icke böra urgeras. De insamlade uppgifterna om antalet sinnesslöa barn i skolåldern den 31 december 1885 torde därför ej kunna sägas hafva lemnat något vig-

tigare bidrag till frågan om idiotismens frekvens å olika orter. Det lilla, som om denna sak förut är känt, finnes redovisadt uti Sveriges officiella befolkningsstatistik, b. XXII, afd. 3, sid. XLII.

B. Föräldrarna.

I fråga om de i förteckningarna upptagna barnens *föräldrar* hafva upplysningar begärts och i de flesta fall jemväl erhållits angående deras stånd (yrke), förmögenhetsvilkor, inbördes släktskap der sådan eger rum, samt moralitet.

I. Stånd eller yrke.

11. Endast i fråga om 46 barn har ingen uppgift lemnats angående föräldrarnes stånd eller yrke. Yrkesuppgifterna omfatta alltså ett antal af 1,426 fall.

12. Efter de af Statistiska Centralbyrån vid redogörelsen för 1880-års folkräkning använda hufvudgrupperna fördelade sig föräldrarne till de sinnesslöa barnen på sätt som framgår af nedanstående tabell.

	Antal fall.	Procent.
Jordbruket och dess binäringar	729	49'5 0/0
Industri och bergsbruk	140	9'5 »
Handel och transport	32	2'2 »
Förvaltning och försvar m. m. ¹⁾	94	6'4 »
Obestämdt eller okänt yrke	477	32'4 »
Summa	1,472	100 0/0

1) Inberäknadt grupperna »undervisning», »sjuk- och fattigvård».

Sammanställas dessa relativa tal med motsvarande för folkmängden i dess helhet blir förhållandet följande:

Yrkesgrupp:	Hela folkmängden.	Idioternas föräldrar.
Jordbruk m. m.	51'3 ‰	49'5 ‰
Industri m. m.	12'6 »	9'5 »
Handel och transport . . .	4'9 »	2'2 »
Förvaltning, försvar m. m. .	5'6 »	6'4 »
Obestämdt eller okänt yrke	25'6 »	32'4 »
	<hr/>	<hr/>
	Summa 100 ‰	100 ‰

Öfverensstämmelsen de båda serierna emellan är ganska stor, helst när man besinnar huru små de absoluta tal äro som ligga till grund för procenterna i den senare serien. Anmärkas kan också att i fråga om idioternas föräldrar hela antalet »pigor» (67) är fördt till sista gruppen, ehuru väl i fråga om de allra flesta af dessa, som tillhöra landsbygden (58 af 67), torde kunna antagas att de rätteligen böra räknas till gruppen »jordbruket och dess binäringar». Ökas alltså denna sista grupp med 58 och minskas gruppen »obestämdt eller okänt yrke» med lika mycket, så ändras procenttalen till resp. 53'5 ‰ och 28'4 och komma alltså förhållandet för folkmängden i dess helhet ännu närmare än i tabellen här ofvan.

Af undersökningen torde alltså icke kunna sägas framgå att idiotismen skulle vara märkbart oftare förekommande inom den ena yrkesgruppen än inom den andra, åtminstone ej så länge man håller sig till hufvudgrupperna. Den skenbart mycket ringa freqvensen för grupperna industri samt handel och transport torde till största delen förklaras deraf att det öfvervägande antalet personer inom dessa yrken tillhör städerna, för hvilka uppgifterna angående idioterna efter all sannolikhet äro mindre fullständiga än ifrån landsbygden.

13. Att gå mera uti detalj i fråga om dessa undersökningar förbjudes såväl af materialets obetydlighet som af dess sväfvande beskaffenhet. Man skulle visserligen

kunna finna flere grupper, som kunde sammanställas med motsvarande inom folkmängden, men osäkerheten om huruvida i hvarje fall gränserna äro uppdragna lika, skulle göra resultatet af sammanställningen tvifvelaktigt. För fullständighetens skull torde emellertid böra nämnas att inom gruppen »jordbruk» de viktigaste mindre grupperna varit:

Hemmansegare, jordbrukare	426 fall
Torpare, statfolk	248 »
Backstuguhjon	35 »
Öfriga	20 »
	<hr/>
Summa	729 fall

Inom gruppen *industri* och bergsbruk hafva förekommit:

Handverkare	90 fall
Fabriks-, sågverks- och bruksarbetare	43 »
Öfrige	7 »
	<hr/>
Summa	140 fall

Inom gruppen *handel* och transport har antalet handlande utgjort 9, och antalet sjömän 21;

Inom gruppen *förvaltning* och försvar m. m.: manskap och underbefäl vid armén och flottan 69, statens eller kommuners betjente 13, embets- och tjenstemän, lärare m. fl.: 12.

Gruppen »*obestämdt* eller okänt yrke» har fördelat sig sålunda:

Inhysesshjon	47 fall
Arbetare af obestämdt slag	284 »
Pigor	67 »
Fattighjon	26 »
Öfriga	7 »
Ingen uppgift	46 »
	<hr/>
Summa	477 fall.

14. Såvidt af de möjligen härutinnan ej alltid fullständiga uppgifterna kunnat slutas, äro 115 af idioterna födda af ogifta mödrar eller af enkor utom äktenskapet. Fördelningen af dessa på resp. län meddelas uti bilagorna. Angående

den frågan, huruvida i allmänhet frekvensen af idiotism kan anses större bland de oäkta barnen än bland de äkta, se några ord under stycket 27.

II. Förmögenhetsvilkoren.

15. I detta hänseende äro uppgifterna temligen ofullständiga, enär upplysningar helt och hållet saknas för 396 fall, eller 27 % af hela antalet. Uppgifterna omfatta alltså 1,076 fall.

16. Det sväfvande och subjektiva uti omdömena gör bearbetningen något vansklig. Med förfarande i tvifvelaktiga fall såsom i noterna angifves, har upprättats följande fördelning:

Förmögenhetsvilkor:	Antal fall.
Goda eller öfver medelmåttan ¹⁾	211
Bergliga, medelmåttiga ²⁾	218
Fattiga ³⁾	647
Summa	1,076.

17. Sannolikt torde man emellertid komma sanningen närmast genom att till den mellersta gruppen räkna hela antalet fall, för hvilka upplysningar saknas. På så sätt skulle resultatet blifva följande:

Förmögenhetsvilkor:	Antal fall.	%.
Goda eller öfver medelmåttan	211	14'3
Bergliga, medelmåttiga	614	41'7
Fattiga	647	44'0
Summa	1,472	100

1) Hit äro räknade bland andra: bergade (32 fall), burgna (10), bemedlade (2), temligen (2), temligen välbergade (3).

2) Häre ingå bland andra: någorlunda (41), försvarliga (1), bergliga (153), medelmåttiga (9).

3) Knappa (49), mindre goda (10) m. fl. I 19 fall användes någotdera af omdömena »utfattiga» eller »ytterst fattiga».

Ej mindre än 44 % falla således inom den grupp, som omfattar barn, hvilkas föräldrar uttryckligen angifvits befinna sig uti mindre goda ekonomiska omständigheter. För frågan om idiotskolors upprättande och underhåll eger naturligtvis detta sakförhållande en väsentlig betydelse.

18. Beträffande den frågan, huruvida frekvensen skulle vara större inom den obemedlade folkklassen än inom den bemedlade, föreligga inga fullt tillfredsställande data för verkställandet af en jämförelse. Den enda möjlighet, som veterligen härutinnan står till buds, erbjuda de uppgifter, som vid våra äldre folkräkningar (senast år 1855) lemnades angående förmögenhetsvilkoren hushållsvis. Med ledning af dessa uppgifter klassificerades hushållen i Sverige vid nämnda tillfälle på följande sätt ¹⁾:

Hushåll med	
Tillgångar öfver behovet	13·7 %
Tillgångar motsvarande behovet	67·1 »
Otillräckliga tillgångar	15·9 »
Inga tillgångar	3·3 »
Summa	100 %

Kanske är det blott en tillfällighet att vid folkmängdens fördelning år 1855 och vid fördelningen af idioternas föräldrar trettio år senare, den grupp som innefattar personer med tillgångar utöfver behovet i bägge fallen kom att utgöra omkring 14 %. Men i alla händelser måste denna tillfällighet förefalla märklig, och den talar åtminstone icke för den, som skulle vilja tillmäta förmögenhetsvilkoren större inflytande å idiotismens frekvens än nyss är funnet för stånd eller yrke. Kunde det resultat vinnas, att dylika *yttre* omständigheter endast i underordnad grad inverka å förekomsten af idiotism, — hvad skulle väl för en människovänlig åskådning vara välkomnare?

Betänkligt synes dock det förhållandet vara, att man år 1855 trodde sig böra räkna endast 19 % af hushållen till de grupper, som omfattade personer med otillräckliga

1) Sveriges officiella befolkningsstatistik, b. I, afd. 3, sid. 40.

tillgångar, medan bland idioternas föräldrar blifvit såsom mindre bemedlade angifna ej mindre än 44 %. Efter dessa tal att döma skulle alltså frekvensen inom den fattigaste befolkningen vara mycket hög. Erinras bör emellertid att rubriken för andra gruppen här ofvan år 1855 egentligen lydde: »personer, som ansågos af egna medel eller arbete kunna ega sitt uppehälle», och det är ju möjligt, att hit räknats en mängd personer, hvilka ändock kunnat sägas befinna sig i »mindre bemedlade», »torftiga» o. d. omständigheter. Under sådana förhållanden torde någon bestämd slutsats ej gerna kunna dragas, utan får saken underställas en framtida, med bättre hjälpmedel utrustad forskning.

Ännu en omständighet, som här kanske bör tagas i betraktande, är att uppgifterna angående idioterna möjligen, i någon mån åtminstone, äro att anse såsom fullständigare hvad angår den obemedlade klassen än hvad angår den bemedlade.

III. Inbördes släktskap.

19. I detta hänseende saknas i 514 fall alla upplysningar, och i 897 uppgifves uttryckligen att ingen släktskap mellan föräldrarna eger rum. De uppgifna fallen af släktskap utgöra alltså endast 61, fördelade sålunda:

Föräldrarna:

Kusiner	36 fall
Sysslingar	14 »
Slägta i fjerde led	1 »
»Afläget» slägta	3 »
Slägta i öfrigt	7 »

Summa 61 fall.

20. Af samtliga idioter äro alltså födda af

Föräldrar som äro kusiner	24	bland	tusen
» » » sysslingar	10	»	»
» » » slägta på annat sätt	7	»	»
» » » ej veterligen äro slägta	959	»	»

Summa 1000 $\frac{1}{100}$.

Möjlighet att anställa jemförelse med förhållandet inom folkmängden i dess helhet med afseende å dylik släktskap förefinnes icke. Att ej mindre än nära hvar 40:de idiot är född af föräldrar som äro kusiner, förefaller emellertid anmärkningsvärdt. I öfrigt äro de absoluta talen så små, att redan af detta skäl några slutsatser svårligen kunna göras.

21. Af de 61 här ifrågakommande barnen äro 32 gossar och 29 flickor. Bland 1000 gossar hörde alltså hit 38, men bland 1000 flickor 45. I fråga om graden af släktskap var fördelningen följande:

	Gossar.	Flickor.
Barn af kusiner	22	14
Barn af föräldrar, beslägtade i öfrigt	10	15

22. Om det inflytande i öfrigt som skulle kunna ifrågasättas af föräldrarnes släktskap, se under stycket 36.

23. Här torde vara lämpligaste stället att behandla de uppgifter som förekomma angående *idioter och andra abnormala inom släkten*. I detta hänseende torde emellertid, särskildt beträffande frågan om fall af flera abnormala syskon inom samma familj, i första hand få hänvisas till den utredning härom, som lemnats uti redogörelsen för 1880 års folkräkning (Sveriges off. befolkningsstatistik b. XXII, 3:dje afd., sid. XLVIII och tabellerna sid. 105). Hithörande frågor kunde vid folkräkningen behandlas såväl med afseende å ett större material än det nu föreliggande, som ock med större mångsidighet, genom tillgången samtidigt till uppgifter om förekomsten jemväl af andra lyten, i främsta rummet sinnessjukdom, döfstumhet och blindhet.

De för år 1885 insamlade uppgifterna om idioter i skolåldern hafva emellertid lemnat följande resultat:

	Antal fall.
Inga abnormala slägtingar	916
Ej veterligen d:o d:o	85
»Obekant»	103
Ingen uppgift	39
	<hr/>
Summa	1,143
Fall med förekomst af abnormala slägtingar	329
	<hr/>
Summa	1,472

Sista gruppen fördelade sig på följande sätt:

	Antal fall.
»Abnorma släktingar finnas»	85
Syskon slöa	58
Föräldrarna slöa	50
Andra släktingar slöa	102
Syskon döfstumma	1
Släktingar (ej föräldrar) döfstumma	10
Släktingar (ej föräldrar) vansinniga	23
Summa	329.

I 22 % af samtliga fall skulle alltså inom resp. idiotsläkt förekomma ytterligare fall af idiotism eller annan abnormitet; i 4 % skulle förekomsten vara inskränkt till syskonkretsen, i 3 à 4 % skulle idiotien i viss mån vara ett arf från föräldrarna; i 15 % ändtligen skulle abnormiteten träffas först hos aflägsnare släktingar. Dessa tal torde kunna anses tillräckligt höga att vittna om en predisposition för sådana lyten inom vissa familjer; likväl torde de med säkerhet kunna betraktas endast som minima och troligen stanna de långt under verkliga förhållandet.

IV. Moraliteten.

24. Hufvudresultatet af bearbetningen af hithörande uppgifter är följande:

Antal fall der	Antal fall.	Procent.
Anmärkning gjorts mot moraliteten	291	19'8
Ingen anteckning finnes om moraliteten	369	25'1
Moraliteten angifves såsom klanderfri	812	55'1
Summa	1,472	100.

25. Bland de under första rubriken (»anmärkning gjord mot moraliteten») upptagna ingå samtliga fall af *oäkta barn*, hvilka emellertid närmare sedt fördela sig sålunda:

Antalet oäkta barn för hvilka:

Modrens senare vandel angifves klanderfri	10
Inga upplysningar lemnas om modrens vandel	79
Modrens vandel angifves dålig	26

Summa 115.

Frånräknas de 89 fall, som här ingå under de båda första rubrikerna, skulle antalet fall, i hvilka föräldrarnes moralitet angifves såsom klandervärd, sjunka från 291 till 202, och från 19·8 % af samtliga barnen till 13·7 %.

26. De sålunda återstående 202 fallen fördela sig på följande gjorda anmärkningar:

Dryckenskap	147 fall
Osedlighet (om qvinnor)	30 »
»Dåligt lefverne» (om män eller båda föräldr.)	15 »
Andra anmärkningar	10 »

Summa 202 fall.

I jemnt en tiondel af hela antalet fall (1472) har alltså anteckning gjorts om dryckenskap hos någondera af föräldrarna (uppgifternas otydlighet tillåter ej en fördelning mellan fallen af anmärkning mot endera eller mot båda). Huruvida detta är ett högt tal eller ett lågt framgår först när man kan säga, huru stor del af befolkningen i dess helhet som skulle falla under samma rubrik. Emellertid torde det tillåtas att betvifla, det procenten härutinnan verkligen skulle hinna så högt som den nu för idioternas föräldrar funna, eller 10 %. Eget nog har en undersökning härom en gång blifvit verkställd, för Norges folk, af den kände människovännen EILERT SUNDT. Såsom medelresultat för *gifte män och enklingar* på Norges landsbygd fann han ¹⁾:

Nyktra	62·7 %
Osäkra	33·5 »
Förfallna	3·8 »

Summa 100 %.

1) Se härom Eilert Sundts »Aedruelighetstilstanden i Norge». Kristiania 1859.

Liksom i Sverige var dryckenskapen i Norge under 1850-talet mera utbredd än i våra dagar: Eilert Sundts tal, som hänföra sig till nämnda tid, torde därför icke kunna anses lemna ett för lågt resultat för den sista gruppen. Men om häraf verkligen kan slutas att bland familjefäder i allmänhet endast 4 % äro hemfallna åt dryckenskap, så är det ofvan funna talet af 10 % för idioternas föräldrar ett högt tal.

27. Såsom under stycket 25 är omnämndt, utgjorde hela antalet idioter, för hvilka oäkta börd kunnat konstateras, 115. Af vår slutsumma 1,472 utgör detta antal 7·8 %. Under de åtta åren 1871—78, hvilkas kullar af födde vid närvarande undersökning afses, utgjorde hela antalet levande födda barn i vårt land 1,063,996, af hvilka 111,042 voro oäkta, eller 10·44 %. Under sådana förhållanden hade man kunnat vänta att finna omkring 10 % oäkta jemväl bland idioterna, i stället för ej fullt 8 %. Sant är visserligen, att dödligheten är större bland de oäkta barnen än bland de äkta, så att en större andel af de oäkta födde afvida före skolåldern, och likaså bör uppmärksammas, att ungefär en tiondel af de oäkta barnen födas af trolofvade föräldrar och, efter föräldrarnes vanligen inträffande giftermål, vid hunnen skolålder upptagas såsom äkta. Men äfven med fäst afseende vid dessa förhållanden tyckes frekvensen af idiotism icke vara märkbart mera framträdande bland barn, som äro födda utom äktenskap, än bland äkta födda barn: åtminstone torde skilnaden, om en sådan finnes, vara jemförelsevis mindre betydande. Det förtjenar härvid erinras om, hvad som nämnts under stycket 25, att af 115 mödrar till oäkta barn endast om 26, eller ej fullt en fjerdedel, anmärkning gjorts mot deras senare vandel.

28. Ehuru väl materialets litenhet alltid är till hindern, har det syntts vara af intresse att fördela fallen af anmärkt moralitet efter yrkesklasser och förmögenhetsvilkor. Resultatet föreligger i följande tabell:

Yrkesgrupper och förmögenhetsvilkor.	Hela antalet fall.	Deraf med anmärkt moralitet.	
		Antal.	%
I. Yrkesgrupp:			
Hemmansegare, jordbrukare	426	56	13'1
Torpare, statfolk	248	18	7'3
Backstuguhjon	35	4	11'4
Handverkare	90	17	18'9
Fabriks-, sågv.- och bruksarbetare	43	3	7'0
Sjömän och maskinister	21	4	19'0
Manskap och underbefäl vid försvaret	69	20	29'0
Inhysesghjon	47	10	21'3
Arbetare af obestämdt slag	284	56	19'7
Fattighjon	26	10	38'5
Öfriga ¹⁾	183	93	50'9
Summa	1,472	291	19'8
II. Förmögenhetsvilkor:			
Goda eller öfver medelmåttan	211	15	7'1
Bergliga, medelmåttiga	614	123	20'0
Fattiga	647	153	23'5
Summa	1,472	291	19'8

Äfven om man här, såsom rättast torde vara, fränser alla de grupper, der det absoluta antalet fall ej når åtminstone till ett hundratal, så återstå i fråga om yrkesfördelningen följande, jämförelsevis säkrare procenttal:

Fallen af anmärkt moralitet bland:

Hemmansegare, jordbrukare	13'1 %
Torpare, statfolk	7'3 »
Arbetare af obestämdt slag	19'7 »

Möjligen skulle procenten för »torpare och statfolk» något höjas från sin gynsamma ståndpunkt, om här kunde inräknas den vederbörligen hithörande delen af den obestämda rubriken »pigor».

1) Den höga procenten af anmärkta för denna grupp har sin grund deri att här ingå 67 »pigor» med oäkta barn, samtliga införda under rubriken »anmärkt moralitet».

Af de öfriga grupperna synes det höga procenttalet för försvarsmanskapet i viss mån anmärkningsvärdt.

Beträffande fördelningen efter förmögenhetsvilkor framträder det märkliga förhållandet, att inom den förmögnaste klassen endast 7 % angifvits såsom förande ett klandervärdt lif, mot ej mindre än 20 % inom den mellersta klassen och nära 24 % inom den fattigaste. Dessa samma tal kunna emellertid jemväl anordnas från en annan synpunkt och te sig då sålunda:

	Bland personer med klandrad moral.	Bland öfrige.
Förmögenhetsvilkoren:		
Goda eller öfver medelmåttan	15	196
Bergliga, medelmåttiga	123	491
Fattiga	153	494
Eller i %:		
Goda eller öfver medelmåttan	5'2 %	16'6 %
Bergliga, medelmåttiga	42'3 »	41'6 »
Fattiga	52'5 »	41'8 »
Summa	100 %	100 %

hvarefter kunde sägas att bland dem som angifvits såsom förande en klandervärd vandel endast 5 % befinna sig uti välstånd, mot 17 % bland de öfriga; att bland de förre ej mindre än 53 % äro fattige, mot 42 % bland de senare o. s. v.

Utän att alltså något närmare blifvit upplyst om hvilketdera som är orsak och hvilketdera som är följd, vittna dessa siffror om det kända sambandet mellan fattigdom och last, — här väl närmast dryckenskapslast. — Erkännas bör dock, att uppgifterna om moralisk bristfällighet möjligen kunna vara något fullständigare i fråga om den obemedlade klassen än i fråga om den bemedlade.

C. De sinnesslöa barnen.

Framställningen af det resultat, som vunnits genom en undersökning af de speciela upplysningarna angående de sinnesslöa barnen sjelfva, fördelar sig på fyra afdelningar, afseende 1) tiden när idiotismen först märkts; 2) förmågan att tala, se, höra och känna; 3) renligheten samt rörelse- och arbetsförmågan; 4) helsotillståndet i allmänhet.

I. Åldern då idiotismen först märktes.

29. Hithörande uppgifter äro sammanställda i följande tabell.

Ålder då idiotismen först märktes 1).	Antalet barn.	Deraf	
		gossar.	flickor.
A. Bestämde uppgifter:			
Före fyllda ett år	275	153	122
Vid fyllda ett år	229	126	103
» » två år	174	100	74
» » tre år	93	55	38
» » fyra år	55	30	25
» » fem år	56	25	31
» » sex år	44	28	16
» » sju år	27	14	13
» » åtta år	8	6	2
Efter fyllda nio år	5	4	1
Summa	966	541	425
B. Obestämda uppgifter:			
»Späd ålder»	42	29	13
»Barndomen»	251	155	96
»Tidigt»	126	56	70
»Då barnet skulle lära tala»	2	—	2
»Obekant»	77	46	31
Ingen uppgift	8	5	3
Summa	506	291	215
Totalsumma	1,472	832	640

1) Uttrycket »1 à 2 år» i uppgifterna har räknats såsom 1 år. »2 à 3 år» såsom 2 år o. s. v.

Såsom synes omfatta de bestämda uppgifterna endast omkring två tredjedelar af hela antalet; af de obestämda uppgifterna häntyda dock alla på en tidig ålder. Anses uttrycken »späd ålder», »från barndomen», »tidigt» och »då barnet skulle lära tala» afse en ålder före fylda tre år, skulle de 1,387 fall, för hvilka öfverhufvud uppgifter föreligga, fördela sig sålunda:

	Gossar.	Flickor.	Summa.
Före fylda tre år	619	480	1,099
Efter fylda tre år	162	126	288.

Den senare gruppen omfattar bland gossarna 20·7 %
och bland flickorna 20·8 %.

De först i den sena åldern af åtta à nio år eller ännu mera upptäckta fallen torde väl samtliga hafva sin grund uti genomgångna sjukdomar, hvarom uti uppgifterna jemväl i ett par fall förmäles.

II. Tal-, syn-, hörsel- och känsselförmågorna.

30. Från denna synpunkt fördelade sig de sinnesslöa barnen på följande sätt:

	Antal barn.	Procent.
Alla fyra förmågorna normala	500	34·0
Någondera förmågan svag ¹⁾	680	46·2
Någondera förmågan saknad ²⁾	292	19·8
Summa	1,472	100 %.

Eller med andra ord: af ett hundra barn voro endast 34 normala såväl med afseende å talförmåga som syn, hörsel och känsel; hos 46 var någon förmåga försvagad utan att dock alldeles saknas, och hos 20 saknades någon förmåga helt och hållet.

1) Öfriga förmågor normala.

2) Öfriga förmågor svaga eller normala.

31. De 1,472 barnen skulle representera 5,888 förmågor af dessa slag, om alla fyra förmågorna vore tillstädes hos hvarje barn. Af dessa förmågor voro:

	Antal.	Procent.
Normala	4,325	73'5
Svaga	1,177	19'9
Saknade helt och hållet	386	6'6
Summa	5,888	100 0/0.

Eller med andra ord: af ett hundra förmågor saknades 7 helt och hållet, 20 voro svaga och endast 73 normala.

32. Såsom ofvan (i st. 30) omnämnts, funnos 680 barn, de der, utan att helt och hållet sakna någon af dessa förmågor, dock egde en eller flera af dem blott i försvagad grad. Dessa 680 barn representera 2,720 förmågor, af hvilka 1,604 voro normala och 1,116 svaga; eller af ett hundra förmågor voro 41 svaga. I medeltal kommo på hvarje barn 2'49 normala förmågor och 1'51 svaga: d. ä. hvarje hithörande barn hade i medeltal 1 1/2 förmåga försvagad; eller: mot tvenne barn svarade 3 försvagade förmågor.

Sista gruppen (i st. 30) utgöres af barn som sakna någon eller några af dessa förmågor. Antalet sådana barn uppgick till 292. Dessa skulle egentligen representera 1,168 förmågor, men af dessa saknades 386, och af de öfriga voro 61 svaga, så att af ett hundra förmågor 33 saknades, 5 voro svaga och blott 62 normala. På hvarje hithörande barn kommo i medeltal 2'47 normala förmågor och 0'21 svaga; summa 2'68. Alltså saknades för hvarje barn 1'32 förmåga, eller på tre barn saknades fyra förmågor.

33. För hvar och en af de särskilda förmågorna var hufvudresultatet följande:

a) *Talförmågan:*

	Antal barn.	Procent.
Normal	570	38'7
Svag	623	42'3
Ingen	279	19'0
Summa	1,472	100 0/0.

b) *Synförmågan:*

	Antal barn.	Procent.
Normal	1,238	84'1
Svag	209	14'2
Ingen	25	1'7
Summa	1,472	100 0/0.

c) *Hörselförmågan:*

	Antal barn.	Procent.
Normal	1,222	83'0
Svag	190	12'9
Ingen	60	4'1
Summa	1,472	100 0/0.

d) *Känsselförmågan:*

	Antal barn.	Procent.
Normal	1,295	88'0
Svag	155	10'5
Ingen	22	1'5
Summa	1,472	100 0/0.

Af ett *hundra* barn egde alltså 88 normal känsel, 84 normal syn och 83 normal hörsel men blott 39 normal talförmåga. Hos 10 à 11 var känseln svag, hos 13 hörseln och hos 14 synen, men talförmågan hos ej mindre än 42. Känsel saknades helt och hållet hos 1 à 2, syn hos 2 och hörsel hos 4, men talförmåga hos 19. — Såsom här ofvan blifvit omnämndt (st. 30), funnos bland ett hundra barn endast 34 som egde alla fyra förmågorna normala.

34. *Kombinationer.* Dessa torde lättast öferskådas i tabellform. Efterföljande tabell angifver hufvudgrupperna, med de speciella fallen anförda i noter.

Grupper.	Antal barn.
A. Barn, egande alla förmågorna normala¹⁾	500
B. Barn, med någon förmåga försvagad: (Öfriga förmågor normala)	
Svag talförmåga	414
» syn	34
» hörsel	6
» känsel	8
» talförmåga och d:o syn	39
» talförmåga och d:o hörsel	41
» talförmåga och d:o känsel	11
» syn och hörsel	2
» hörsel och känsel	1
» talförmåga, syn och hörsel	11
» talförmåga, syn och känsel	3
» talförmåga, hörsel och känsel	1
» syn, hörsel och känsel	15
Alla fyra förmågorna svaga	94
Summa B	680
C. Barn, saknande någon förmåga: (Öfriga förmågor svaga — se noterna — eller normala).	
Saknande talförmåga ²⁾	216
» syn ³⁾	8
» hörsel ⁴⁾	2
» känsel ⁵⁾	1
» talförmåga och syn	4
» talförmåga och hörsel ⁶⁾	37
» talförmåga och känsel	3
» talförmåga, syn och hörsel	3
» talförmåga, hörsel och känsel ⁷⁾	8
» syn, hörsel och känsel	2
» alla fyra förmågorna	8
Summa C	292
Summa summarum (A, B och C)	1,472

- 1) Inberäknadt de barn, för hvilka inga uppgifter härom föreligga (16).
 — 2) Hos 4 af de hithörande barnen var dessutom hörseln svag, hos 4 känseln, hos 5 både hörseln och känseln och hos 10 samtliga tre öfriga förmågor (syn, hörsel och känsel). — 3) Hos 7 var derjemte talförmågan svag. — 4) Hos 1 voro derjemte såväl syn som talförmåga svaga. — 5) Hos detta barn var derjemte talförmågan svag. — 6) Hos 3 känseln svag. — 7) Ett hithörande barn var derjemte enögd.

35. För hvart och ett af könen ställa sig dessa förhållanden, om endast hufvudgrupper afses, sålunda:

Grupper.	Gossar.		Flickor.	
	Antal.	‰.	Antal.	‰.
Talförmågan:				
Normal	321	38·5	249	38·9
Svag	364	43·8	259	40·5
Ingen	147	17·7	132	20·6
Summa	832	100	640	100
Syner:				
Normal	694	83·4	544	85·0
Svag	124	14·9	85	13·3
Ingen	14	1·7	11	1·7
Summa	832	100	640	100
Hörseln:				
Normal	681	81·8	541	84·5
Svag	118	14·2	72	11·3
Ingen	33	4·0	27	4·2
Summa	832	100	640	100
Känsln:				
Normal	725	87·1	570	89·0
Svag	93	11·2	62	9·7
Ingen	14	1·7	8	1·3
Summa	832	100	640	100

Skilnaderna äro alltså i allmänhet ganska ringa; mest betydande är att 20·6 % af flickorna äro stumma, mot blott 17·7 % af gossarna. I fråga om alla förmågorna har qvinkönet de lägsta talen uti mellersta gruppen (»svag») och de högsta uti första gruppen (»normal»). Fallen af ren saknad af någon förmåga äro deremot vanligen hos flickorna minst lika ofta förekommande som hos gossarna.

36. Den ofta uttalade åsigten, att lyten sådana som de här ifrågavarande skulle träffas särskildt ofta hos barn af med hvarandra *beslägtade* föräldrar, har kraft en under-

sökning från denna synpunkt, hvilken emellertid störes af de absoluta talens litenhet i fråga om barn af beslägtade. Resultatet, sådant det har vunnits, framgår af nedanstående tabell:

Grupper.	Barn af			
	beslägtade föräldrar.		icke beslägtade föräldrar.	
	Antal.	%.	Antal.	%.
Talförmågan:				
Normal	18	29'5	552	39'1
Svag	31	50'8	592	42'0
Ingen	12	19'7	267	18'9
Summa	61	100	1,411	100
Syner:				
Normal	54	88'6	1,184	83'9
Svag	6	9'8	203	14'4
Ingen	1	1'6	24	1'7
Summa	61	100	1,411	100
Hörseln:				
Normal	56	91'8	1,166	82'7
Svag	2	3'3	188	13'3
Ingen	3	4'9	57	4'0
Summa	61	100	1,411	100
Känslan:				
Normal	58	95'1	1,237	87'7
Svag	1	1'6	154	10'9
Ingen	2	3'3	20	1'4
Summa	61	100	1,411	100

Endast i fråga om talförmågan torde ofvan antydda påstående kunna sägas vinna någon bekräftelse af dessa tal. Af barn födda af beslägtade föräldrar egde endast 30 % normal talförmåga, af de öfriga barnen åter 39 %. — De 61 barnen i första gruppen representera 244 förmågor; af dessa voro

	Antal.	Procent.
Normala	186	76.2
Svaga	40	16.4
Saknade	18	7.4
	<hr/>	
	Summa 244	100 %.

De 1,411 barnen af andra gruppen åter representera 5,644 förmågor, af hvilka voro:

	Antal.	Procent.
Normala	4,139	73.5
Svaga	1,137	20.0
Saknade	368	6.5
	<hr/>	
	Summa 5,644	100 %.

Talen äro således ingalunda till den första gruppens nackdel, om man undantager den lilla öfvervigten af 7.4 % »saknade» mot 6.5 % bland barnen af andra gruppen, hvilken öfvervigt i absolut tal inom första gruppen endast representerar 2 barn och alltså ej kan tillmätas någon betydelse.

Resultatet är alltså: att en försvagad talförmåga möjligen något oftare anträffas bland de idioter, som äro födda af beslägtade föräldrar, än bland de öfriga; men i fråga om de öfriga sinnena kan någon sådan skilnad icke märkas. — Allt under reservation för de absoluta talens litenhet.

37. Slutligen kan ifrågavarande undersökning utsträckas jemväl till den frågan, huruvida möjligen frekvensen af dessa lyten är större bland barn födda af i *moraliskt* hänseende notoriskt dåliga föräldrar, än bland öfriga barn. Resultatet häraf föreligger i tabellen å nästa sida.

Under annan afdelning (st. 26) är redan visadt, att föreliggande undersökning i viss mån synes bekräfta den gängse åsigten, det frekvensen af idiotism är större bland barn af föräldrar förande ett lastbart lif. Talen i tabellen å nästa sida gifva dock intet stöd åt den föreställningen att de här behandlade *lytena* skulle hos sådana föräldrars idiotiska barn träffas oftare än hos andra föräldrars. Eget nog äro nämligen bland idioter födda af föräldrar, mot hvilkas mora-

Grupper.	Barn af föräldrar, mot hvilkas moralitet			
	anmärkning gjorts.		anm. icke gjorts.	
	Antal.	%.	Antal.	%.
Talförmågan:				
Normal	112	38'5	458	38'8
Svag	133	45'7	490	41'5
Ingen	46	15'8	233	19'7
Summa	291	100	1,181	100
Syner:				
Normal	244	83'8	994	84'2
Svag	41	14'1	168	14'2
Ingen	6	2'1	19	1'6
Summa	291	100	1,181	100
Hörseln:				
Normal	241	82'8	981	83'1
Svag	40	13'8	150	12'7
Ingen	10	3'4	50	4'2
Summa	291	100	1,181	100
Känslan:				
Normal	262	90'0	1,033	87'5
Svag	25	8'6	130	11'0
Ingen	4	1'4	18	1'6
Summa	291	100	1,181	100

litet gjorts anmärkning, blott 16 % helt och hållet i saknad af talförmåga, mot 20 % af öfriga idioter. För samtliga lyten, tagna under ett, gäller att af de 1,164 »förmågor», som representeras af första gruppens barn (föräldrar med dålig moralitet), voro:

	Antal.	Procent.
Normala	859	73'8
Svaga	239	20'5
Saknade	66	5'7
Summa	1,164	100 %.

Af de 4,724 »förmågor» åter, som representeras af andra gruppens barn (föräldrar mot hvilkas moralitet ej gjorts anmärkning), voro:

	Antal.	%.
Normala	3,466	73'4
Svaga	938	19'8
Saknade	320	6'8
Summa	4,724	100 %.

Och äro alltså förhållandena snarast bättre inom den första gruppen.

Angående orsakerna till ett så oväntadt förhållande är icke här tillfälle till någon undersökning. Erinras bör dock kanske det, enligt sorglig erfarenhet, särskildt dryckenskapen, men äfven andra laster, ofta nog företrädesvis träffas just bland i fysiskt hänseende väl utrustade individer. Det synes då som skulle den fysiska styrkan gå i arf och yttra sig uti normal sinnesverksamhet; lastens följder skulle företrädesvis återfinnas å den intellektuella begåfningens område.

Ihogkommas bör, att de lyten som här äro ifråga, till öfverväldigande grad äro oftare förekommande hos idioter än hos förståndsutvecklade barn. Inräknades sålunda både idioter och icke-idioter inom barnskaran, så torde väl resultatet blifva, att fallen af döfhet, stumhet, blindhet och andra lyten skulle finnas talrikare representerade t. ex. inom drinkarnes familjer än bland barn, hvilka haft den lyckan att födas af oförvitliga föräldrar.

III. Renlighet, rörelse- och arbetsförmåga.

38. Angående hithörande förhållanden lemnas en öfversigt i tabellen å nästa sida.

Hos 37 % af barnen befinnes renligheten vara ringa eller ingen, hos 32 % rörelseförmågan och hos ej mindre än 57 % arbetsförmågan. Renlighet *saknades* helt och

Grupper.	Båda könen.		Gossar.		Flickor.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
Renlighet:						
Normal	930	63·1	534	64·2	396	61·9
Svag	263	17·9	158	19·0	105	16·4
Ingen	279	19·0	140	16·8	139	21·7
Summa	1,472	100	832	100	640	100
Rörelseförmåga:						
Normal	1,003	68·1	573	68·9	430	67·1
Svag ¹⁾	315	21·4	184	22·1	131	20·5
Ingen	154	10·5	75	9·0	79	12·4
Summa	1,472	100	832	100	640	100
Arbetsförmåga:						
Normal	638	43·3	386	46·4	252	39·3
Svag	386	26·3	216	26·0	170	26·6
Ingen	448	30·4	230	27·6	218	34·1
Summa	1,472	100	832	100	640	100

hållet hos 19 %, rörelseförmågan hos 10 à 11 % och arbetsförmågan hos 30 %. I viss mån äro emellertid hit-hörande uppgifter subjektiva och bestämda gränser således omöjliga att uppdraga.

Emellertid framgår af talen härofvän en viss underlägsenhet för flickorna i jämförelse med gossarna. Renlighet saknades hos 17 % bland gossarna men hos 22 % bland flickorna, rörelseförmågan hos resp. 9 och 12 à 13 %, arbetsförmågan hos resp. 28 och 34 %. Normal renlighet angifves för 64 % bland gossarna och 62 % bland flickorna, normal rörelseförmåga för resp. 69 och 67, samt normal arbetsförmåga för resp. 46 och 39 %. Genomgående finner man hos gossarna en lägre proportion af dem som sakna resp. förmågor, i jämförelse med dem som ega samma förmåga försvagad. Mot 100 gossar eller

1) Hit äro äfven förda »lama», för hvilka någon arbetsförmåga uppgifves.

flickor, som egde resp. förmåga *försvagad*, funnos nedanstående antal *saknande* henne helt och hållet:

	Gossar.	Flickor.
Renlighet	89	132
Rörelseförmåga	41	60
Arbetsförmåga	106	128

Man skulle möjligen vilja förklara en del af detta förhållande såsom en följd blott af ett vårdslösare bedömande af dessa egenskaper hos flickorna, hos hvilka till exempel en viss om ock mindre grad af arbetsförmåga ej skulle blifvit så noga uppmärksammas som om det gällt en gosse. En annan möjlighet är att en gosse eger flera tillfällen att i någon mån utveckla befintliga anlag, till följd hvaraf dessa skulle hos gossen mindre ofta nedsjunka till ren inaktualitet. I viss mån kunde det funna förhållandet kanske ock vittna om en något lägre naturbegåfning härutinnan hos flickorna än hos gossarna. Vi erinra från det föregående om, att 21 % af flickorna befunnits stumma mot endast 18 % af gossarna, och att såväl i fråga härom som i fråga om syn, hörsel och känsel samma höga frekvens af total afsaknad i jämförelse med fallen af blott försvagad förmåga låter sig iakttagas hos flickorna, som den hvilken här blifvit iakttagen i fråga om renlighet, rörelse- och arbetsförmåga (se tab. sid. 26).

Vare sig förhållandet är beroende af bristande naturanlag eller af en mera försummad uppfostran, synes emellertid framgå att der svaghet i ett visst hänseende gifves, utvecklingen oftare hos flickan än hos gossen stannar redan på det lägsta trappsteget. Hvilkendera den förnämsta grunden är, derom torde våra idiotskolors erfarenhet möjligen vara eller blifva i tillfälle att gifva utslaget.

Oberoende häraf torde böra anses såsom en bristfällighet uti sjelfva det statistiska materialet, att i fråga om arbetsförmågan fallen af saknad sådan äro absolut talrikare än fallen af blott försvagad. Till sistnämnda kategori torde nämligen under sådana förhållanden ha bort föras jemväl

ett kanske ej obetydligt antal af dem, som till följd af uppgifternas beskaffenhet måst uppföras såsom egande normal arbetsförmåga.

39. I nedanstående tabell är utförd en *kombinerad* fördelning från synpunkterna i fråga.

Rörelseförmågan.	Arbetsförmågan.	Renligheten.	Antalet barn.	Deraf	
				gossar.	flickor.
<i>Normal</i>	<i>Normal</i>	Normal	566	343	223
»	»	Svag	23	18	5
»	»	Ingen	40	21	19
<i>Normal</i>	<i>Svag</i>	Normal	127	62	65
»	»	Svag	25	17	8
»	»	Ingen	14	7	7
<i>Normal</i>	<i>Ingen</i>	Normal	114	63	51
»	»	Svag	20	10	10
»	»	Ingen	74	32	42
<i>Svag</i>	<i>Normal</i>	Normal	9	4	5
<i>Svag</i>	<i>Svag</i>	Normal	39	23	16
»	»	Svag	164	97	67
»	»	Ingen	17	10	7
<i>Svag</i>	<i>Ingen</i>	Normal	32	16	16
»	»	Svag	26	13	13
»	»	Ingen	28	21	7
<i>Ingen</i>	<i>Ingen</i>	Normal	43	23	20
»	»	Svag	5	3	2
»	»	Ingen	106	49	57
		Summa	1.472	832	640

Fullt normala både från renlighetens, rörelseförmågans och arbetsförmågans synpunkt voro alltså endast 566 barn, eller blott 38 % af hela antalet; för gossarna var motsvarande procenttal 41 % men för flickorna endast 35.

Bland 100 barn med *normal rörelseförmåga* egde:

	Bland gossarna.	Bland flickorna.
Normal arbetsförmåga . . .	66.7 %	57.4 %
Svag » . . .	15.0 »	18.6 »
Ingen » . . .	18.3 »	24.0 »
Summa	100 %	100 %

Bland 100 barn med *svag rörelseförmåga* egde:

	Gossar.	Flickor.
Normal arbetsförmåga . . .	2.2 %	3.8 %
Svag » . . .	70.6 »	68.7 »
Ingen » . . .	27.2 »	27.5 »
Summa	100 %	100 %

Bland ett hundra gossar med normal rörelseförmåga saknade således endast 18 arbetsförmåga, men bland ett hundra flickor 24. Men ser man till barnen med svag rörelseförmåga, så äro flickorna proportionsvis lika arbetsföra som gossarna. Man torde böra uppmärksamma detta lilla drag, emedan det vittnar godt om uppgifternas tillförlitlighet. Det förefaller nämligen mycket rimligt att flickor med svag rörelseförmåga skola jemförelsevis lätt kunna sysselsättas med de qvinliga handarbetena, medan gossar med svag förmåga att röra sig äro mera handfallna inför sitt köns sysselsättningar.

IV. Helsotillståndet.

40. För 82 barn (44 gossar och 38 flickor) saknas alla uppgifter angående helsotillståndet. I de allra flesta fall torde väl förhållandet här vara, att intet anmärkningsvärdt funnits att anföra, eller med andra ord att helsotillståndet varit normalt. Till följd häraf hafva i det följande dessa 82 barn räknats bland de friska.

41. Godt helsotillstånd (eller normalt) är uttryckligen uppgifvet för 876 barn, nämligen för 503 gossar och 373 flickor. I fråga om 54 barn är användt något af uttrycken

någorlunda, försvarligt, temligen eller hjälpligt, och voro af dessa 36 gossar och 18 flickor.

För öfriga 249 gossar och 211 flickor är helsotillståndet med många vexlande uttryck angifvet såsom mer eller mindre svagt eller dåligt.

Resultatet blir alltså följande:

Helsotillstånd.	Båda könen.		Gossar.		Flickor.	
	Antal.	%.	Antal.	%.	Antal.	%.
A. Godt eller normalt	876	59·5	503	60·5	373	58·3
B. Ingen uppgift . . .	82	5·6	44	5·3	38	5·9
C. Någorlunda o. d. . .	54	3·7	36	4·3	18	2·8
D. Svagt eller dåligt . .	460	31·2	249	29·9	211	33·0
Summa	1,472	100	832	100	640	100
Eller:						
A och B	958	65·1	547	65·8	411	64·2
C och D	514	34·9	285	34·2	229	35·8

Sjukligheten tyckes alltså vara i någon mån större hos flickorna än hos gossarna.

42. Äfven från denna synpunkt har fördelningen verkstälts särskildt för barn af föräldrar, mot hvilkas moralitet gjorts anmärkning, och har resultatet häraf utfallit på följande sätt:

Helsotillstånd.	Barn af föräldrar, mot hvilkas moralitet			
	anm. ej gjorts.		anm. gjorts.	
	Antal.	%.	Antal.	%.
A. Godt eller normalt . . .	687	58·2	189	65·0
B. Ingen uppgift	54	4·5	28	9·6
C. Någorlunda	47	4·0	7	2·4
D. Svagt eller dåligt	393	33·3	67	23·0
Summa	1,181	100	291	100
Eller:				
A och B	741	62·7	217	74·6
C och D	440	37·3	74	25·4

Och framträder alltså här samma oväntade förhållande, som redan blifvit funnet i fråga om lytena, eller att saken ställer sig gynsammare för barnen af moraliskt klandervärda föräldrar än för de öfriga. Här är till och med skillnaden så betydlig, att den icke kan bortförklaras såsom en tillfällighet: af barnen inom den första gruppen här ofvan äro 33 % uttryckligen angifna såsom egande svagt eller dåligt helsotillstånd, men inom den senare gruppen endast 23 %. Det synes som skulle detta faktum gifva stöd åt den förklaringsgrund, som blifvit framsteld i det föregående (st. 37).

43. Huruvida i allmänhet de sinnesslöa barnens helsotillstånd är bättre eller sämre än andra barns vid samma ålder är, med förhandenvarande upplysningar, svårt att afgöra. Enligt läroverkskomiténs betänkande år 1885 räknades uti de högre allmänna läroverkens tre lägsta klasser 34 à 38 % af barnen såsom behäftade med »långvarigare sjukdom» (närsyntheten frånräknad). Uti de förberedande skolorna, omfattande barn af lägre ålder, var förhållandet ungefär enahanda, med undantag af den allra yngsta klassen, der sjukprocenten var blott 17 à 18 %. Då nu för de sinnesslöa barnen gruppen »dåligt eller svagt helsotillstånd» funnits omfatta 31 %, hvartill komma 4 % med »någorlunda» o. d., så tyckas dessa siffror åtminstone icke tala till idioternas nackdel, — för så vidt man lemnar å sido det anförda talet för de förberedande skolornas lägsta klass. Att ej mindre än nära 60 % af idioterna uttryckligen angifvits såsom egande god helse, synes ock innebära en jemförelsevis ganska hög proportion. Säkra slutsatser torde emellertid icke kunna dragas, innan fullt likformiga undersökningar blifvit företagna. Det är ju möjligt att den läkareundersökning, för hvilken läroverkens ungdom varit föremål, fattat begreppet sjukdom vidsträcktare än som mångenstädes skett uti presterskapets uppgifter angående idioterna. Möjligt är ock att en del af de barn, för hvilka uppgifter här saknas, icke med rätta kunna, såsom här skett, hänföras till de friska.

Bil. I.

Antalet sinnesslöa barn inom skolåldern år 1885, länsvis.

A. Hela antalet.

Län	Hela antalet barn.	Deraf inom åldern							
		7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år
Stockholms stad	11	—	2	1	3	—	1	3	1
Stockholms län .	58	6	5	1	8	6	14	12	6
Uppsala	44	6	7	8	3	10	7	2	1
Södermanlands .	67	5	4	11	6	11	9	10	11
Östergötlands . .	91	7	11	10	14	9	16	14	10
Jönköpings . . .	69	6	11	8	6	10	11	13	4
Kronobergs . . .	59	6	2	8	7	7	8	8	13
Kalmar	98	9	7	13	15	16	13	12	13
Gotlands	15	2	1	1	—	2	4	4	1
Blekinge	53	4	8	6	6	6	12	6	5
Kristianstads . .	69	4	8	5	15	9	16	9	3
Malmöhus	76	9	6	9	10	14	15	5	8
Hallands	50	3	3	8	8	8	12	6	2
Göteborgs	93	8	14	9	12	13	15	16	6
Elfsborgs	81	2	9	8	11	15	14	11	11
Skaraborgs	71	4	13	7	16	15	9	5	2
Vermlands	121	4	16	12	15	19	20	21	14
Örebro	50	2	5	6	8	9	12	6	2
Vestmanlands . .	75	6	8	3	8	14	17	9	10
Kopparbergs . . .	61	4	8	7	7	11	13	9	2
Gefleborgs	44	—	8	1	6	8	9	8	4
Vesternorrlands .	41	5	4	3	6	3	10	9	1
Jemtlands	33	4	1	1	4	10	8	3	2
Vesterbottens . .	27	3	4	3	6	3	2	4	2
Norrbottnens . . .	15	—	3	3	3	1	—	2	3
Summa	1,472	109	168	152	203	229	267	207	137

B. Antalet gossar.

Län.	Hela antalet gossar.	Deraf inom åldern							
		7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år
Stockholms stad	6	—	1	—	2	—	—	3	—
Stockholms län .	30	4	3	1	5	4	6	3	4
Uppsala	24	5	3	5	—	6	4	1	—
Södermanlands .	44	4	1	8	4	8	8	6	5
Östergötlands . .	55	5	9	6	8	4	7	9	7
Jönköpings . . .	47	5	7	5	4	8	6	8	4
Kronobergs . . .	29	4	2	3	4	4	3	4	5
Kalmar	51	5	5	7	9	8	4	6	7
Gotlands	13	1	1	1	—	2	3	4	1
Blekinge	33	4	7	3	2	3	6	5	3
Kristianstads . . .	41	4	3	3	11	4	9	7	—
Malmöhus	39	5	4	6	4	7	8	2	3
Hallands	26	3	—	3	4	5	8	2	1
Göteborgs	46	4	9	3	6	4	10	6	4
Elfsborgs	39	1	7	2	5	5	7	5	7
Skaraborgs	42	3	7	3	10	8	7	3	1
Vermlands	72	2	7	5	9	12	13	15	9
Örebro	37	1	3	4	6	7	11	3	2
Vestmanlands . . .	41	3	5	2	5	4	12	5	5
Kopparbergs . . .	32	3	4	5	3	6	6	5	—
Gefleborgs	20	—	2	1	2	3	5	6	1
Vesternorrlands .	20	1	4	3	1	1	3	7	—
Jemtlands	20	—	—	1	2	6	6	3	2
Vesterbottens . .	15	2	2	1	3	2	1	3	1
Norrbottnens . . .	10	—	2	3	3	—	—	2	—
Summa	832	69	98	84	112	121	153	123	72

C. Antalet flickor.

Län	Hela antalet flickor.	Deraf inom åldern							
		7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år
Stockholms stad	5	—	1	1	1	—	1	—	1
Stockholms län .	28	2	2	—	3	2	8	9	2
Uppsala	20	1	4	3	3	4	3	1	1
Södermanlands .	23	1	3	3	2	3	1	4	6
Östergötlands . .	36	2	2	4	6	5	9	5	3
Jönköpings . . .	22	1	4	3	2	2	5	5	—
Kronobergs . . .	30	2	—	5	3	3	5	4	8
Kalmar	47	4	2	6	6	8	9	6	6
Gotlands	2	1	—	—	—	—	1	—	—
Blekinge	20	—	1	3	4	3	6	1	2
Kristianstads . .	28	—	5	2	4	5	7	2	3
Malmöhus	37	4	2	3	6	7	7	3	5
Hallands	24	—	3	5	4	3	4	4	1
Göteborgs	47	4	5	6	6	9	5	10	2
Elfsborgs	42	1	2	6	6	10	7	6	4
Skaraborgs	29	1	6	4	6	7	2	2	1
Vermlands	49	2	9	7	6	7	7	6	5
Örebro	13	1	2	2	2	2	1	3	—
Vestmanlands . .	34	3	3	1	3	10	5	4	5
Kopparbergs . . .	29	1	4	2	4	5	7	4	2
Gefleborgs	24	—	6	—	4	5	4	2	3
Vesternorrlands .	21	4	—	—	5	2	7	2	1
Jemtlands	13	4	1	—	2	4	2	—	—
Vesterbottens . .	12	1	2	2	3	1	1	1	1
Norrbottens . . .	5	—	1	—	—	1	—	—	3
Summa	640	40	70	68	91	108	114	84	65

Bil. 2.

Fördelning efter civilstånd samt efter föräldrarnas förmögenhetsvilkor och moralitet, *länsvis*.

Län.	Hela antalet barn.	Deraf		Föräldrarnas förmögenhetsvilkor ¹⁾ .		Föräldrarnas moralitet.	
		Äkta	Oäkta	Ej fattiga	Fattiga	Ejanm.	Anm.
Stockholms stad	11	9	2	9	2	5	6
Stockholms län .	58	48	10	38	20	43	15
Uppsala	44	39	5	31	13	35	9
Södermanlands .	67	61	6	46	21	55	12
Östergötlands . .	91	82	9	54	37	73	18
Jönköpings	69	65	4	36	33	55	14
Kronobergs	59	55	4	30	29	54	5
Kalmar	98	96	2	42	56	78	20
Gotlands	15	13	2	9	6	8	7
Blekinge	53	47	6	30	23	38	15
Kristianstads . . .	69	63	6	31	38	53	16
Malmöhus	76	72	4	38	38	62	14
Hallands	50	48	2	25	25	41	9
Göteborgs	93	86	7	48	45	73	20
Elfsborgs	81	77	4	43	38	69	12
Skaraborgs	71	65	6	42	29	54	17
Vermlands	121	109	12	78	43	100	21
Örebro	50	48	2	31	19	43	7
Vestmanlands . . .	75	70	5	43	32	62	13
Kopparbergs	61	54	7	31	30	46	15
Gefleborgs	44	43	1	19	25	36	8
Vesternorrlands .	41	37	4	19	22	33	8
Jemtlands	33	31	2	25	8	29	4
Vesterbottens . . .	27	24	3	15	12	22	5
Norrbottnens . . .	15	15	—	12	3	14	1
Summa	1,472	1,357	115	825	647	1,181	291

1) Se den hithörande afdelningen af texten.

Bilaga 3.

Antalet fall af saknad tal-, syn-, hörsel- eller känsel-
förmåga, — länsvis.

Län.	Hela antalet barn.	Deraf saknande förmåga att			
		Tala.	Se.	Höra.	Känna.
Stockholms stad . .	11	1	—	—	—
Stockholms län . . .	58	9	1	—	—
Uppsala	44	9	—	3	—
Södermanlands . . .	67	12	1	2	—
Östergötlands	91	19	—	4	—
Jönköpings	69	18	—	2	—
Kronobergs	59	13	—	3	1
Kalmar	98	20	3	3	—
Gotlands	15	1	—	—	—
Blekinge	53	10	1	2	—
Kristianstads	69	7	1	2	1
Malmöhus	76	20	1	4	3
Hallands	50	13	2	1	1
Göteborgs	93	10	1	1	—
Elfsborgs	81	17	3	5	5
Skaraborgs	71	10	—	2	1
Vermlands	121	22	1	3	1
Örebro	50	8	1	3	2
Vestmanlands	75	8	3	3	2
Kopparbergs	61	12	1	4	—
Gefleborgs	44	7	1	4	3
Vesternorrlands	41	12	2	4	1
Jemtlands	33	10	1	2	—
Vesterbottens	27	8	1	2	1
Norrbottnens	15	3	—	1	—
Summa	1,472	279	25	60	22



